

Szabó Róbert Csaba

Az emeleti szobák lakói

Későn érkeztünk meg keresztapámékhoz, majd-hogynem éjfélkor, és ha kissé álmosan is, de asztalt terítették, és tisztességesen megvacsoráztattak, mi meg nem győztünk hálálkodni és szabadkozni, hogy a késői óra ellenére is, hogy így is ennyire figyelmesek velünk. Legalább tíz éve nem látogattuk meg keresztzüleimet, pedig anyámék halála után csak ők maradtak már nekünk a családból, mint ahogy mi is őnekik. Régente négy vendégszobát működtettek, afféle kisebb panziót, házuk már a fürdőtelepről jól látszott, magas homlokzata, emelete messziről ide csalogatta a vendégeket.

Szobát rögtön keresztapámék mellettük kaptunk, ami egyenesen a földszinti nagy hallból nyílt, csakúgy, mint az övék, továbbá egy másik hálószoba, egy konyha és egy fürdőszoba is a tágas előtérbe torkollott. Úgy sejtettük, az emeletet kibérelte valaki, mert zajokat hallottunk fönről, ami csöppet sem tetszett szokatlannak, elvégre a fürdőszéken kellős közepén jártunk, és láttuk is elhaladtunkban, hogy a strandot körülvevő óriási területen rengeteg sátor áll, és hogy a parkoló a szálloda előtt zsúfolásig telt máris, pedig még csak csütörtök este volt. Keresztapámék egyedül éltek, három lányuk közül kettő külföldre szökött még a nyolcvanas évek végén, alig hallani felőlük még mostanában is, harmadik lányukkal nem ápoltak jó viszonyt, mondhatni, tizenhárom hosszú éve egyáltalán nem találkoztak vele, és általában nem is került szóba a holléte, még kevésbé a hogyléte. Úgy tettek, mintha nem létezett volna, és mi is igyekeztünk tiszteletben tartani döntésüket. Holott gyakran találkoztunk Bukarestben a kisebbik lányukkal, sokszor kirándultunk közösen a Herestrau-parkba, és egyszer arról is szó volt, hogy elhozzuk szétnézni szülőfalujába, és hogy talán a szüleit is meglátogatná. Végül úgy alakult, hogy nem hozakodott többé elő az ötlettel, és mi sem erőltettük, rábíztuk, hagytuk, hadd érjen benne az elhatározás, no meg reménykedtünk, hogy időközben a szülők is megváltoznak, és feladják harci állásaikat. Monica időközben

férjhez ment egy újságíróhoz, vásároltak egy háromszobás lakást, és úgy tűnt, boldogan élnek Bukarest egyik lakótelepén.

Éjfél után fél órával vonultunk vissza, elhúzódtott a vacsora, keresztapámék szemmel láthatóan örvendeztek ittlétünknek, régi családi fényképalbumokat vettek elő, és a külföldön élő lányaik gyermekkori fotóit nézegettük hosszasan. Először a feleségem álmosodott el, majd én is, kénytelenek voltunk elbúcsúzni házigazdáinktól, akiknek szinte rosszul esett, hogy aludni térünk, és szinte az ágyunkig elkísértek, és alig akarták elhagyni szobánkat. Elalvás előtt figyelmeztettem feleségemet Monicának tett ígéretünkről, hogy az egyik emeleti szobából kicsempésszük gyermekkori kedves játékát, a Kati nevű alvóbabáját, és feltétlenül elvisszük neki, de a feleségem már az igazak álmát aludta. Monica leírása alapján, és persze magam is jól ismertem a házat, a szoba éppen fölöttünk helyezkedett el, vagyis könnyen kifigyelhettük a lakóit, ha valóban kibérelték, és nem érzékcsalódás áldozatai lettünk érkezésünkkor, amikor hangokat véltünk leszűrődni az emeleti szobákból. Azonban sokkal hamarabb elaludtam magam is, mintsem bármiféle megfigyelést is tehettem volna, és mire fölébredtünk, az ablakon betóduló fény fogadott. Aznap végig nem tartózkodtunk a házban, csak estére érkeztünk vissza, és az előző esti jelenetsor ismétlődött, gazdag vacsorával vártak, éjfél után pár órával ágyba kerültünk, és nemsokára el is aludtunk. Vendéglátóink ezúttal is kedvesek voltak, a végtelenségig azok, nem tudtuk nem viszonzni szeretetüket, és valahogy arról is elfeledkeztünk, hogy megkérdezzük, kibérelte-e valaki az emeleti szobákat.

Másnap reggel a feleségem furcsa felfedezéssel állt elő, úgy érzi, mondta, mintha altatót kevertek volna az italunkba, amit én döbbenet hallgattam, mert nem értettem, és nem is találtam képesnek keresztapámékat ilyesmire, de a feleségem nem tárgított, és ugyan csalhatatlan bizonyítékkal nem tudott volna előrukkolni, mert ahhoz a laboratóriumának a felszerelése is kellett volna, de,

mint állította, a vizelet szagából már megfogalmazhatóak a gyanú alapjai. Feleségem jól képzett labororvosként dolgozott, nehezen mondhattam volna, hogy nem hiszek neki, ugyanakkor keresztapámék feltételezett tette is ugyanilyen lehetetlennek tűnt előttem, és megvallom, nekik adtam igazat. Harmadnap este szintén terített asztal fogadott minket, éjfél körül el is álmosodtunk, és aludni indultunk, és abban a hitben búcsúztam el feleségemtől, hogy mindketten rendkívül fáradtak vagyunk, és hamarosan aludni fogunk. De még a búcsú előtt megkérdeztem, fogadnak-e még bérlőket a szezonra, mint régen, és kezemmel félreérthetetlenül az emelet felé intettem, amire keresztapámék szinte egymással versengve válaszolták, hogy már régen nem bírják a megterhelő takarítást, rendrakást, ami a vendégszobák működtetésének velejárói, és hogy valójában nem is igen bíznak meg már senkiben, nagyot változott a világ. Jó éjszakát kívántam, és becsuktam az ajtókat.

Reggel én ébredtem meg elsőként, a feleségem, legnagyobb meglepetésemre, még aludt, és egy órával később föl kellett költenem, mert lassan tízperces mutatott az óra. Elfogyasztottuk kávékat, és szokásos fürdőkúránkra indultunk, de a feleségem már az autóban izgatottan mesélni kezdte az elmúlt éjszaka tapasztalt kalandjait, és azután a szaunában a fülembé suttogva adta elő, hogy mit látott és hallott, míg én aludtam. Vacsorakor, ha nem vettem volna észre, mondta, csupán színellelte, hogy iszik az italából, és valahányszor nem figyeltünk, kevert bele engem is, poharának tartalmát a kezügyébe eső fikusz tövére lötytyintette. Mindazonáltal álmosnak mutatta magát, és csak úgy, mint én, hevesen szorgalmazta a lefekvést, azonban míg én pillanatok alatt elaludtam, ő fönnmaradt, és hallgatózni kezdett az éjszakában. Nem sokkal elalvásom után lépéseket hallott, a léptek zaja a fölöttünk lévő szobából származott, és néha úgy tűnt, mintha nem egyetlen, hanem legalább két személy járkálna föl és alá. Ugyanakkor azt is jól ki tudta szűrni, hogy keresztapámék még nem tértek nyugovóra, és hogy tesznek-vesznek a hallban, félrehúzzák az asztalt, a vacsora maradványaitól igyekeznek megszabadulni, mint valami hullától. Feleségem jól hallotta, amikor az albérlők felől kérdezősködtem, és akkor ott elhatározta, hogy mindenképpen a dolog végére jár. Körülbelül fél órát kellett várnia, és hallhatta, amint keresztzüleim végre lekapcsolják a hallban a villanyt, és visszahúzódnak szobájukba. Azt is hallotta, hogy magukra zárják az ajtót, a zár fémes csattanása egy pillanatra a fönti járká-

lást is megszüntette, mintha az emeleten tartózkodók is erre a jelre vártak volna. Mert utána, bár egy pillanatra abbamaradt a léptek zaja, pár perccel később újra föltámadt, majd ajtó nyikordult az éjszakában, a lépések elhaltak, aztán a lépcsőfeljáró deszkafokain döndültek meg, mélyen, erősen. Egyértelműen több személy haladt lefelé a lépcső, menetelésük, amely hol egy ütemként szűrődött át ajtókon, hol kusza összevisszaságban hatolt el feleségem tudatáig, mert mostanra egész lényével, nem csak hallójáratái segítségével érzékelte a lépcsőn haladókat, föltartóztathatatlanul közeledett felénk. Végeérhetetlen lassúsággal szálltak alá a hall kőpadlójára az emeletről érkezők, és a vörös, római köveken lépkedve egy pillanatra némaság szállt a házra. Jól hallhatóan lenyomták keresztapámék szobája kilincset, megpróbálták kinyitni ajtajukat, azonban a zár nem engedett. Csendes mormogás ütötte meg ekkor feleségem fülét, mintha tanácskozást hallott volna, majd azt, hogy a léptek megindulnak szobánk felé. Tisztán és jól kivehetően haladtak irányunkba, pár méter választotta el komótos lépteiket az ajtóktól. A feleségem megpróbált felébreszteni, de kísérlete eredménytelennek bizonyult. Végül fölkel, és anélkül, hogy villany gyújtott volna, az ajtóhoz lopakodott. Ekkor azonban a léptek zaja is megszűnt, mintha a hallban tartózkodó személyek maguk is hallgatózni álltak volna meg. Sokáig, nagyon sokáig semmi nem mozdult, a feleségem, mint utóbb kiderült, több órán át állt az ajtóknál, és figyelte a kinti némaságot. Lassan megvirradt, és minden bátorságát összeszedve lenyomta a kilincset, és résnyire nyitotta az ajtót. A hall nagy ablakain át beszűrődő hajnali derengés félhomálya fogadta, a hall és a lépcsőfeljáró ástó üressége, és valami mérhetetlen, kimondhatatlanul süket csend.

Mondanom sem kell, döbbenet hallgattam feleségem elbeszélését, és alig akartam hinni a fülemben. Azonban életem társa többször is megegykedött, hogy az elmondottakat nem álmodta, és minden úgy igaz, ahogy nekem előadta. Nehezen tudtam mégis elhinni, amit mondott, és értetlenül álltam keresztzüleim rejtélyes magatartása, a házban tartózkodó idegenek éjszakai mászkálása előtt, és próbáltam ésszerű magyarázatot keresni minderre. Eldöntöttük, hogy nem szólunk keresztzüleimnek, legalábbis egyelőre nem, nehogy magunkra haragítsuk őket, és idős korukra maradék rokonaikat is elveszítsék személyünkben oktalan magatartásunk miatt. Jól tudtuk, messzi távol élő lányaik aligha fogják meglátogatni őket a közeljövőben, Monicával pedig, ahogy

már említettük, nem kívántak egyelőre találkozni. Mi voltunk tehát nekik pusztán, senki más, és nem szerettük volna megsérteni őket szeszélyes képzelődéseinkkel, még ha azok a képzelődések igazak voltak is valamelyest. Este, miután az előételeten túltettük magunkat, azt javasoltam, mutassák meg a ház felső részét is, gyerekkorom egykori játszóhelyeit, az emeleti szobákat, az erkélyt, ahonnan annyiszor bámultuk a lányokkal a közeli fürdőtelep kellemes zsisbongását. Láthatóan megfagyott körülöttünk a levegő, ezért újra megismételtem, valami ócska poént is elsütöttem, meg a lépcsőre mászás nehézsége és az öregedés közötti összefüggésről viccelődtem, és mikor látták, hogy aligha tágtünk, komótosan fölálltak, és beleegyezően indultak meg előttünk a lépcsőfeljáró felé. Lassan haladtunk, és nehezen tudtam eldönteni, hogy vélt félelmük akadályozta őket a haladásban, avagy idős testük csupán ennyit bírt már, de tény, hogy majdnem tíz percbe telt a harminchét lépcsőfok megmászása. Feleségemet magam elé engedtem, de kezét hátranyújtva egy pillanatig sem volt hajlandó elengedni az enyémet. A szemem sarkából azt is észrevettem, hogy odakint lassan végleg besötétedik, és a fürdőtelepen meggyújtják az égőket. Mikor végre fölértünk, először a fürdőszobát mutatták meg, magyarázták, mi változott gyerekkorom óta, hogy milyen befektetéseket eszközöltek a vendégek igényei miatt, majd bevezettek egy tágasabb előtérbe, amelyből három szoba nyílt, köztük a szobánk fölött lévő is. Rögtön feltűnt, hogy mindenik ajtó csukva volt, és keresztapám sorra nyitogatta őket, és hogy legutoljára hagyta annak a bizonyos szobának az ajtaját, ahonnan a léptek elindultak az elmúlt éjszaka. Míg az előző két szoba ajtaja csupán csukva, de zárva nem volt, ez, a harmadik nem engedett. Keresztapám színlelt meglepetéssel fordult felénk, mintha ő sem tudta volna, hogy valamikor ezt az ajtót bezárta, és keresgélni kezdett kulcsai között. Természetesen egyik kulcs sem talált a zárba, és időközben felesége, keresztanyám kivezette feleségemet a teraszra, hogy úgymond együtt gyönyörködjenek a telep kigyúló fényeiben, és lassan keresztapám is abbahagyta a keresgélést, és sajnálkozva tárta szét karját. Ebben a pillanatban rájöttem, hogy ez a szoba mindig is zárva volt előttünk, hogy ide soha nem tehattuk be a lábunkat, és hirtelen rémleni kezdett valami, egy régi történet, ami mintha összefüggésben lett volna Monica és szülei elhídegülésével, ami előtt családunk értetlenül állt, hiszen keresztapámék szemük fényeként kezel-

ték kisebbik lányukat azelőtt. Emlékeim szerint, amelyek rendkívül hézagosan és homályosan adagolták felém, mint egy foghíjas futószalagon az információkat, Monica egy ízben megszerezte a szoba kulcsát, és egy egész éjszakát töltött el ott, ami után szörnyűséges módon összeveszett szüleivel, és már a következő héten elköltözött tőlük. Mondom, mindez akkor, abban a pillanatban villant be az agyamba, és hirtelen mindennél jobban látni kívántam belülről a szobát, ám keresztapám valósággal taszítani, sodorni kezdett, vitt magával az erkély felé, ahol a fürdő fényei csillogtak hívogatóan felénk. De nem hagytam, kitéptem magam keresztapám szorításából, aki azután döbbsen figyelte, ahogy a kulccsomóját megszerezve kezdem el magam is próbálgatni a zárat, és láttam, ahogy az erkélyről befut keresztanyám is, feleségemmel a nyomában, ahogy mindannyian leesett állal merednek rám, nézik viaskodásomat a zárral, ami végül a legnagyobb meglepetésemre engedni látszott, az apró kulcs két könnyed fordulattal fölszabadította az ajtózárat, és tudtam, hogy mostantól bármikor beléphetek. Keresztzüleim összeölelkezve várták, hogy lenyomjam végre a kilincset, megadóan figyelték elszántságomat, amibe hirtelen némi tétovaság vegyült, feleségem holtra vált, sápadt arcát néztem, és közben résnyire nyitottam az ajtót.

Nehéz, forró levegő csapta meg az arcom, naptalin és orvosságzag áramlott felém, egy lámpa megtört, vaksi fénye bukkant föl az egyik sarokból, és két árnyat láttam, amint a szoba közepén állnak, és ugyanolyan feszülten, ugrásra készen figyelik a lassan szélesre táruló ajtót, ahogy magam nyitok be, félelemmel és valami rossz balsejtelemtől kísértve.

Nehezen, nagyon nehezen hittem el, hogy a szobában talált két, árnyyszerű lény unokatestvéreim, Monica nővérei lennének, és hogy szökésük, amit a nyolcvanas években kíséreltek meg, nem sikerült, hogy a rendőrség karmaiból megnyomorítva, begyógyszerezve kerültek ki, és többé soha nem is voltak képesek normális életre. Hazakerülésük után is folyton zaklatták őket, havonta többször meg kellett jelenniük a titkosrendőrségen, ahol többször megverték, megerőszkolták őket, mesélték összetörten keresztapámék. Gyógyszereken éltek, testileg és lelkileg is tönkretették őket, és egy idő után azt is megtiltották nekik, hogy elhagyják a házat. Keresztapámék ekkor döntöttek úgy, hogy az emeletre költöztetik a két lányt. Az első időkben nem zárták be az ajtót, de aztán, hogy egyik nap mégis kiszöktek a

házból, szüleik úgy határoztak, hogy bezárják az ajtót, és csak éjszakára nyitják ki, hogy kedvükre járálhassanak a házban. Ők maguk is bezárták ajtajukat, hogy nyugodtan alhassanak. Monica ekkor cseperedett föl annyira, velünk együtt, hogy megérthette, mi történik nővéreivel, és azt szerette volna, ha szülei véget vetnek a lányok fogságának. Időközben megbukott a rendszer, a bujkálásnak véget lehetett volna vetni, ám a két lány annyira megszokta a rájuk kényszerített életformát, hogy nem voltak hajlandók elhagyni szobájukat. Ha vendégek érkeztek, bezárkóztak, belülről magukra zárták az ajtót, és csendben ültek. Nem kívántak senkivel találkozni, ők maguk azonban szívesen nézegették, lesték a házban megszálló vendégeket. Keresztapámék féltek, nehogy rossz híre keljen a vendégháznak, ezért általában altatót csempészték a vendégek italába,

hogy még véletlenül se találkozhassanak a furcsa, éjszaka életre kelő, kísértetszerű lányokkal. Mert valóban úgy néztek ki, szikár, csontra száradt világos bőrük kísértetnek mutatta őket, kócos, boglyas hajuk és hidegen fénylő szemük az örület biztos jeleit sugallta.

Mielőtt elutaztunk volna, benyitottam az emeleti szobába. A lány, akit egykor Sofiként ismertem, üres tekintettel bámult rám. Nővére, Kami az ágy szélén üldögélt, kissé távolabb testvérétől, és valami hamis dallamot dúdolva ringatta magát. Sofi a kezében szorongatta az alvóbabát, kicsit haboztam, majd utána nyúltam, de a lány magához szorította, és nem akarta kiengedni a kezéből. Hagytam.

Hazafelé sűrű köd ereszkedett ránk, a Meszes szerpentinjein vánszorogtunk, olybá tűnt, véget ért a fürdőszézon, pedig még csak alig múlt el július.

Mintha eltévedtünk volna, nem tudtuk, hol járunk.

A Látó szerkesztőségében: Szabó Róbert, Kőbányai János, Láng Zsolt és két törzsolvasó

Marosvásárhelyi anzix

A marosvásárhelyi renovált zsinagóga és a holokauszt-emlékmű (köztéren!)

Szabó Róbert, Kőbányai János és Láng Zsolt
a Múlt és Jövő-est hirdetése előtt

Két főszerkesztő – Kovács András Ferenc és Kőbányai János
a Látó szerkesztőségében

Fotók: Eti Russo